

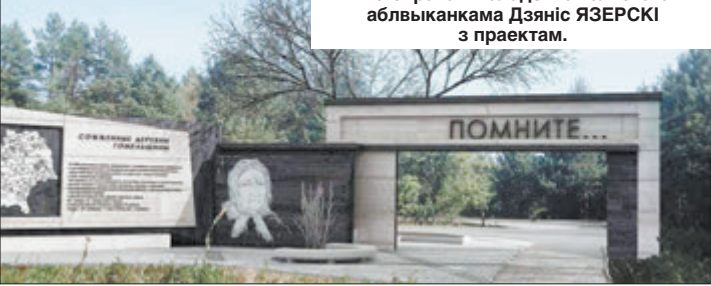

Абеліскі параненай зямлі

Прастора памяці

Начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Гомельскага аблвыканкама Дзяніс ЯЗЕРСКІ з праектам.

Эскізная прапанова мемарыяльнага комплексу.

Вядома, што жудасны лёс светлагорскай Алы — гэта колькасць ахвяр, параўнальная 12 Хатынімі. Карнікі саргналі людзей ў дамы і гаспадарчыя пабудовы, потым падпалілі. У той час у вёсцы акрамя мясцовых знаходзіліся бежанцы з іншых пасёлкаў. Тых, хто спрабаваў уцячы, расстрэльвалі і кідалі ў агонь. Пасля вызвалення Светлагоршчыны на ўскрайку вёскі ў брацкай магіле пахавалі астанкі мірных жыхароў і целы салдатаў, што загінулі пры вызваленні мясцовасці. Вёска Ала больш не адрадзілася, аднак у 1958 годзе на месцы трагедыі ўсталявалі помнік — скульптуру салдата з вянкам.

Ідэя стварэння новага мемарыяла ў Але належыць светлагорскаму паэту Ізяславу Катлярову. Летась пад Светлагорскам прайшоў пленэр скульпатараў у памяць трагедыі спаленай вёскі. З велізарных валуноў мастакі стваралі скульптуры-сімвалы, якія павінны заняць асобнае месца ў будучым комплексе. Дарэчы, у снежні мінулага года падчас сустрэчы Прэзідэнта Беларусі са студэнтамі і выкладчыкамі медуніверсітэтаў пытанне аб неабходнасці стварэння мемарыяла ў Але падняла студэнтка адной з гомельскіх ВНУ. Ініцыятыву падтрымалі на самым высокім узроўні. — Кампазіцыйна комплекс — гэта тры блокі: ўваходная група, пешаходны маршрут і мемарыяльная зона, — прадстаўляе эскіс мемарыяла, які распрацавала творчая група ААТ «Інстытут Гомельграддзянпраект», **начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Гомельскага аблвыканкама Дзяніс ЯЗЕРСКІ.** — Ва ўваходнай групе на аванпланы размесціцца сімвалічная

кампазіцыя з засохлага дрэва каля вадаёма і сцяны з імёнамі ахвяр. Асобна будзе створаны абеліск з картай Гомельскай вобласці, на якой адзначаць усе спаленыя вёскі нашага рэгіёна.

Пешаходны маршрут — гэта амаль 300 метраў лясной дарогі, выкладзенай камянямі ў тым напрамку, як праходзіла галоўная вуліца былой вёскі. На месцы дамоў з'явіцца 34 стылізаваныя брамы падворкаў і абеліскі з сілуэтамі людзей. Усё будзе выканана з бетону.

У мемарыяльнай зоне абновіцца звонку існуючая брацкая магіла. Побач размесціцца званіца: колькасць званоў — па ліку вёсак, жыхары якіх загінулі ў Але, — расстлупаны Дзяніс Язерскі. — Тут жа з'явіцца стала з набытым званам, інфармацыйная зона, а таксама пляцоўка з імправізаванымі лавамі, на якіх будуць праходзіць урокі памяці пад адкрытым небам.

Вядома, што прыкладны кошт аб'екта — 5–6 мільёнаў рублёў. Аднак гэта будзе сапраўды «народная будоўля», адзначыў галоўны ідэалаг рэгіёна. Збор сродкаў для мемарыяла пачнецца з пералічэнняў ад удзельнікаў рэгіянальнага суботніка, які пройдзе 22 лютага. Вітаецца любая дапамога ад працоўных калектываў, спонсараў і проста неабяяжавых людзей. Вядома, што ініцыятыву падтрымаў БРСМ. Да будоўлі актыўна падключатца студатдары.

Ала — новы пункт прыцягнення на карце турыстычных «дарог памяці», якія звязваюць патрыялічныя маршруты праз аграгарадок Чырвоны Берэг у Жлобінскім раёне, дзе увекавечана памяць аб малалетніх вязнях фашысцкага донарскага канцлагера, і мемарыяльны комплекс «Баграціён», што таксама на Светлагоршчыне.

Наталля КАПРЫЛЕНКА, фота аўтара.

Самі з ВУСАмі: нататкі наваспечаных вяскоўцаў

Або пан або прапаў

Як мы будаваліся па ДАВЕРанасці

Пра тое, што мы пачалі будаваць дамак у вёсцы, ведалі толькі я і муж. Бацькам вырашылі нічога не казаць раней часу. Каб не хвалілася. Справа ў тым, што мы пачалі ўзводзіць сцены ды дах яшчэ да таго, як набылі ўчастак...

Пачалося ж усё, як ні дзіўна, з капітальнага рамонтна на здымнай кватэры. Мы амаль паўгода гатавалі ежу на маленькай электраплітцы, бо замена газавай трубы чамусьці зацягнулася. Столькі ж прыбіралі смецце за «гора-рамонтнікамі» ды слухалі іх бясконцыя мацоўкі пад вокнамі... Не, не падумаіце, я не скарджуся. Хутчэй наадварот, вельмі ўдзячная лёсу. Бо менавіта дзякуючы таму няхаснаму капрамонтну мы цяпер жывём ва ўласным, хоць і невялічкім, дамку. Мала таго, што больш не чуюм п'яных сварак суседзяў за сценкай, дык яшчэ і не выкідаем штомесця ільвіную долю заробку на вецер. А ў якасці бонусу — дыхаем чыстым паветрам ды п'ём ваду без прысмаку хлоркі. Дарэчы, вусянскую вадзічку з уласнай свідравіны мы цяпер возім з сабой у Мінск у якасці гасцінца, частуем сваіх сталічных сяброў.

Дык вось, якраз падчас чарговай навалы рамонтнікаў муж у распачы пачаў праглядаць у інтэрнэце аб'явы аб продажы участкаў. І нейкім неверагодным чынам амаль адразу ж натрапіў на здымкі з Малой Вусы. На першы погляд нічога асаблівага: 15 сотак, напалову зарослыя залатарнікам ледзь не ў рост чалавека. На ўчастку заліты фундамент 5 на 6. Але ўвагу майго Уладзя прыцягнула іншае — тое, што з участка відаць сасновы лес. Ды рэчка ў крокавай даступнасці. І усё гэта каштуе крыху больш за дзве тысячы беларускіх рублёў. Шчыра прызнаюся, мы думалі, што такіх цэн ужо не існуе, улічваючы, што па вёсцы ідзе газ.

Па волі лёсу муж быў першы, хто патэлефанаваў гаспадару таго участка. І ў той жа дзень паехаў на аглядзіны. Вярнуўся ўзрушаны, з кучай здымкаў ды відэазапісаў на тэлефоне. «Уяўляеш, там такі шыкоўны лес прасціраецца на

Першым у хату ўпусцілі... бусла.

15 кіламетраў. Можна будзе ў грыбы хадзіць хоць штодзень і дыхаць гаючым сасновым паветрам. Будзем жыць як на курорце». Карацей, у яго не было ніякіх сумненняў — «трэба браць».

Назаўтра мы разам з Уладзімірам (гаспадаром участка) паехалі ў райвыканкам, каб пракансультавацца, які лепш аформіць здзелку. Я засталася чакаць мужчын у машыне. Дзесці хвілін праз дваццаць яны вярнуліся з распачу на тварах. Аказваецца, былы ваенны пратэрмінаваў сваё будаўніцтва. І калі на працягу двух месяцаў не ўзвядзе сцены ды дах, то дзяржава

Перш чым прыняць рашэнне, я захацела бачыць участак на свае вочы. І ў мяне, як і ў мужа, адбылася любоў з першага погляду. Падумалі, што або пан або прапаў. І рызыкнулі. У той жа дзень паехалі да натарыуса і аформілі даверанасць на імя майго Уладзя — і, як бачыце, інтуіцыя нас не падвела. Гаспадар участка аказаўся чалавекам слова, стрымка абяцання. Хоць, калі мы апавядаем сваю гісторыю сябрам, тыя шчыра здзіўляюцца. «Ну вы і рызыкаўныя, павярчы чалавеку, якога першы раз бачыце... Ён жа мог, убачыўшы гатовы

Калі б не скарысталіся парадай Уладзіміра Караткевіча, магчыма, дагэтуль бы здымалі кватэру.

збярэў ў яго ўчастак. Прадаваць адзін фундамента ён не мае права па законе.

Уладзімір шчыра прызнаўся, што будаваць нічога не збіраецца. Раней хацеў тут узвесці невялічкую лязно, каб з сябрамі прыязджаць парывацца. Але рукі так і не дайшлі. А нядаўна памерла маці. У спадчыну застаўся бацькоўскі дом з участкам у Случкім раёне. «Мяне аднаго на ўсё не хопіць. Вось і вырашыў прадаць вусянскі ўчастак, а тут такая неспадзяванка...» У выніку Уладзімір прапанаваў нам апэратыўна ўзводзіць сцены ды дах ад яго імя, па даверанасці, каб да канца лета афіцыйна аформіць здзелку куплі-продажу.

Прычым прыняць рашэнне, я захацела бачыць участак на свае вочы. І ў мяне, як і ў мужа, адбылася любоў з першага погляду. Падумалі, што або пан або прапаў. І рызыкнулі. У той жа дзень паехалі да натарыуса і аформілі даверанасць на імя майго Уладзя — і, як бачыце, інтуіцыя нас не падвела. Гаспадар участка аказаўся чалавекам слова, стрымка абяцання. Хоць, калі мы апавядаем сваю гісторыю сябрам, тыя шчыра здзіўляюцца. «Ну вы і рызыкаўныя, павярчы чалавеку, якога першы раз бачыце... Ён жа мог, убачыўшы гатовы

дамак, перадумаць прадаваць участак і нічога б не даказалі». Не ведаю, ці вырашылася б я на такі крок зараз. Але тады ў мяне, цяжарнай, нават сумневаў не было, што ўсё атрымаецца.

Цяпер многія здзіўляюцца, чаму мы вырашылі пабудавач такія маленькія дамы. А ўсё вельмі проста: у праекце, які зацвярджаў ранейшы гаспадар, быў заўважаны дом з фундаментам 5 на 6. Мы проста не мелі права выходзіць за яго межы. Але я да гэтага стаўлюся па-філасофску. Па-першае, вялікі дом патрабуе вялікіх фінансавых укладанняў і, аднаўдана, часу. А нам вана было я мага хутчэй з'ехаць са здымнай кватэры. Па-другое, да дома з часам можна зрабіць прыбудову — былі б грошы ды жаданне. Галоўнае, як па мне, выбраць месца па душы. Бо, пагадзіцеся, чыстае паветра, рэчку ды лес пасля, каб і хацеў, не намалюеш ні за якія грошы. Гэта як з адносінамі. Людзі часам, звязваючы свой лёс з іншым чалавекам, звяртаюць увагу не на тое, не на асноўнае. Не на душэўныя якасці, а на знешні выгляд ды таўшыню кашалька, напрыклад. А потым кусаюць сабе локці...

Днямі паглядзеў бягграфічны фільм «Модзі». Там да галоўнай гераіні, якая праславілася дзякуючы сваім карцінам, прыхаў брат. Ён паглядзеў на маленькіх ды просценькі дамак, дзе яна жыве са сваім мужам, развозчыкам рыбы, і сказаў: «У цябе зараз хапае грошай. Чаму б вам не купіць лепшы дом?» — «Навешта нам так рабіць, — пачуў ён у адказ. — Гэты дом прынёс радасць».

Надзeya ДРЫНДРОЖЫК, фота аўтара.

Не прайсці міма

РАЗБУРАЮЦЬ ГНЁЗДЫ? СІГНАЛІЗУЙЦЕ!

За гэта цяпер будзе пагражаць буйны штраф

У грамадскай арганізацыі «Ахова птушак Бацькаўшчыны» папярэджаюць: з 16 лютага па 14 жніўня асабліва ўвага будзе нададзена ахове гнёздаў гракоў і іншых птушак.

— У калоніях гракоў у іх гнёздах (ды і ў гнёздах варон і сарок таксама) могуць гнездавацца драпежныя птушкі: дробныя совы і сокалы. Напрыклад, вушатыя совы займаюць гнездавыя ўчасткі, адкладаюць яйкі і выходзяць птушанят нават раней за гракоў, — расказвае спецыяліст па прыродаахоўных пытаннях АПБ Максим НЯМЧЫНАЎ. — Пры гэтым драпежныя птушкі, асабліва совы, часта застаюцца незаўважнымі. Таму ў Закон Рэспублікі Беларусь «Аб жывёльным свеце» былі ўнесены змены, і цяпер, каб не турбаваць птушак і не знішчаць іх дзетак разам з гнёздамі, дзейнічае забарона на знішчэнне гнёздаў ужо з 16 лютага.

Што рабіць, калі пасля 15 лютага заўважыш, што нехта скідае і разбурае гнёзды?

Можна пазваніць у Мінпрыроды на гарачую лінію ці пакінуць электроннае паведамленне на сайце свайго абласнога або Мінскага гарадскога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя.

Трэба паведаміць дату і месца здарэння, пастарацца зрабіць фота ці запісаць відэа. Варта зняць нумар пад'ёмніка і іншых машын, калі адбываецца абрэзка дрэваў з дапамогай такой тэхнікі. Калі магчыма, зафіксуйце, што знаходзіцца ў гнёздах. Здыміце на фота надпісы на спецвартцы людзей. Чым больш інфармацыі і доказаў, тым лепш.

Кругласутачны тэлефон дзяжурнага экалага Мінпрыроды: 8 017-267-55-70.

Пасля 15 лютага абразанне галінаў з гнёздамі пагражае штрафамі. АПБ просіць паведамляць пра такія парашэнні.

Надзея НИКАЛЕВА.

20 марта 2020 года в 14.00 в актовом зале общества состоится очередное общее собрание акционеров ОАО «Вишневка-2010» с повесткой дня:

1. «Об итогах развития ОАО «Вишневка-2010» за 2019 год и задачах по обеспечению выполнения показателей прогноза социально-экономического развития на 2020 год».
  2. «Отчет Наблюдательного совета ОАО «Вишневка-2010» о работе в 2019 году».
  3. «Отчет ревизионной комиссии ОАО «Вишневка-2010» о работе в 2019 году».
  4. «Исбрание членом ревизионной комиссии ОАО «Вишневка-2010».
  5. «Об утверждении годового отчета, бухгалтерского баланса и отчета о прибылях и убытках ОАО «Вишневка-2010» за 2019 год».
  6. «Распределение прибыли общества за 2019 год».
  7. «План распределения прибыли общества за 2019 год».
  8. «Избрание членом Наблюдательного совета ОАО «Вишневка-2010».
  9. «Об утверждении размера материального вознаграждения членом Наблюдательного совета и ревизионной комиссии ОАО «Вишневка-2010».
- Регистрация участников общего собрания акционеров будет осуществляться с 20 марта 2020 года с 13.00 до 13.45 по месту проведения собрания.
- Для регистрации необходимо иметь при себе: акционеру — паспорт, представителя акционера — паспорт и доверенность.
- С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по месту нахождения общества (Минский район, а. г. Вишневка, ул. Центральная, д. 1А) с 08.00 до 17.00 с 10 по 19 марта 2020 года.
- УНП 600041880

Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі глыбока смуткуе з нагоды заўчаснай смерці намесніка старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі МКШЫ Аляксандра Сяргеевіча і выказвае спачуванне родным і блізкім нябожчыка.

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь смуткуе з нагоды смерці намесніка старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі МКШЫ Аляксандра Сяргеевіча і выказвае спачуванне родным і блізкім нябожчыка.

Праект, які натхняе

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Першыя рэкламныя канструкцыі каля пад'ездаў дамоў з'явіліся ў Беразіно, і з цягам часу прадпрымальнікі разумеалі, што іх праект карысны для выканкамаў і ЖКГ, і сталі рухацца далей у гэтым кірунку. На сёння ў 25 раённых цэнтрах Беларусі размешчана ўжо 4500 інфармацыйных дошак. За іх устаноўку насельніцтва нічога не плаціла, уласна кажучы, таксама як камунальнікі і мясцовыя ўлады. Менавіта іх аб'явы размяшчаюцца бясплатна, як і інфармацыя з UNICEF і іншых карысных крыніц, плату прадпрымальнікі бяруць толькі з камерцыйных рэкламадаўцаў. Дарэчы, прапаноўваюць ім таннейшую паслугу, за якую нельга атрымаць штраф.

— Напрыклад, калі крама прапаноўвае свае тавары, мы размяшчаем іх буклеты. На такіх стэндах можна ўбачыць рэкламу мясцовых прадпрымальнікаў, якія дагэтуль пакідалі яе ў паштовых скрынках, — нашы канструкцыі дазваляюць людзям паглядзець, пачытаць і ўзяць нейкі матэрыял з сабой, — дзеліцца Дзмітрый. — Камусьці наш праект можа здавацца камерцыйным, але гэта не зусім так. Так, мы зарабляем нейкія грошы, і гэта нядарэчна, але асноўная наша задача заключалася ў тым, каб зрабіць рэкламу цывілізаванай.

ТРАЦІМ, НЕ ЗАДУМВАЮЧЫСЯ

Наўрад ці нехта пачне спрачацца, што бясконцыя аб'явы і рэклама ў пад'ездах, на сходах і прыпынках толькі раздражняюць. Але гэта яшчэ пачаўды — на ўпарадкаванне пасля прыклееных паперак выдаткоўваюцца велізарныя сродкі.

У Беларусі 118 раённых цэнтраў без уліку Мінска і абласных цэнтраў. Калі змяніць усе ўваходныя дзверы, якія былі сапсаваны рэкламай, спатрэбіцца 70 мільёнаў рублёў. Але ўсё гэта будзе дарэмна, таму што назавуць дзверы пашкодзіць ізноў. Дарэчы, на гэтыя грошы можна было б дапамагчы шматдзетным сем'ям (на гэты кірунак у 2019 годзе выдаткавалі больш за 30 мільёнаў рублёў), выдзеліць іх на развіццё прафесійна-тэхнічнай і сярэдняспецыяльнай адукацыі (46 мільёнаў рублёў — летас). 70 мільёнаў — гэта таксама 7 % ад бюджэту дзяржавы, які траціцца на забеспячэнне медыцынскай дапамогі. А калі сюды дадаць Мінск і абласныя цэнтры, то выніковую суму можна смела павялічыць у два разы!

— Канешне, штогод дзверы мяняць не абавязкова, але іх фарбаванне таксама нечага каштуе — плошча, якую трэба будзе пафарбаваць толькі ў раённых цэнтрах, складзе 60 стадыёнаў «Дынама»! А гэта мінімум 600 тысяч рублёў! — разважае прадпрымальнік. І вось калі да гэтай сумы прыплюсавача апоры асвятлення... Толькі

ў невялікім горадзе на фарбаванне сплупоў, якія знаходзяцца на дзвюх цэнтральных вуліцах горада, трацяць 1200 рублёў. А калі палічыць толькі цэнтральныя вуліцы ўсіх раённых цэнтраў, то сума затрат павялічыцца да 140 тысяч. Яшчэ 60 тысяч ідзе на пафарбоўку прыпынкаў гарадскога транспарту, а колькі сродкаў выдаткоўваецца на аднаўленне тых жа пад'ездаў?

— Акрамя таго, ніхто не штрафуе няадбасумленых грамадзян, якія расклеіваюць гэтую рэкламу, дзе ім захацалася. А гэта ж таксама грошы! Калі ў адным горадзе будзе 10—15 парушэнняў, то ў ім недалічачца каля 25 тысяч рублёў, а дзяржава цалкам — тры мільёны, — лічыць Дзмітрый. — Гэта 3 % ад сумы штрафаў па ўсёй краіне, а калі мы дададзім Мінск і абласныя цэнтры, то можа быць нават 8—10 %. І нягледзячы на гэта наш пад'езд кожны дзень працягваецца закідаць рэкламай.

НЯВЫГАДНЫЯ ЗНОСІНЫ

Лічбы немаленькія, і некаторыя мясцовыя ўлады пачалі бачыць ва ўпарадкаванні стыхійнай рэкламы пэўную выгаду. У той ці іншы раёны цэнтр Лабковічы са сваім праектам трапляюць толькі праз выканкам і ўжо пасля размовы з прадстаўнікамі ўлад заключваюць дагавор з мясцовай арганізацыяй ЖКГ. Здаецца, нічога складанага — камунальнікі дазваляюць ім ставіць стэнды каля пад'ездаў, а прадпрымальнікі сочаць за чысцінёй і падтрымліваюць парадак...

— Але не заўсёды нам дазваляюць рабіць гэта бясплатна, дзесці мы вымушаны плаціць арэнду, пры гэтым прадпрыемства ЖКГ ці таварыства ўласнікаў устанавіваюць свае тарыфы, хоць браць грошы за гэта нават не зусім законна, — кажа Дзмітрый. — За свай кошт мы ставім канструкцыі, абслугоўваем іх, бясплатна размяшчаем інфармацыю ад мясцовых улад, ЖКГ і іншых дзяржаўных службаў, але ўсё роўна застаёмся віннымі.

Напрыклад, у Случку прадпрымальнікі штомесця аддаюць 200 рублёў за размяшчэнне 200 канструкцый і ўжо ў гэтым нясуць страты. А ў Наваполацку за размяшчэнне 200 канструкцый мясцовыя ўлады агучылі суму ў 2600 рублёў... «Зразумела, што мы туды не прыйшлі», — кажа Дзмітрый Лабковіч.

І вось тут ужо трэба задумацца. Магчыма, мясцовыя жыхары былі б і не супраць навесці парадак у пад'ездах і пазбавіцца ад надкукулівай рэкламы, але ім нават не далі убачыць гэтую магчымасць...

ДЗІЦЯЧА ГУЛЬНЯ

Сацыяльны праект Лабковічаў часта трапляе «у мінуў», але не толькі з-за арэнднай платы — канструкцыі часта

ламаюць. У міліцыю прадпрымальнікі ніколі не звярталіся, і, па словах Дзмітрыя, калі б гэтым праектам займаліся арганізацыі ЖКГ, то ў іх нічога не атрымалася б — яны б толькі страчвалі больш грошай з-за вандалізму. — У Жодзіне мы ўстанавілі 200 канструкцый, і роўна праз два тыдні гэтыя 200 канструкцый нам сапсавалі. Але мы ўсё аднавілі. Іх і цяпер лямачы штомесця ў кожным раённым цэнтры, — дзеліцца прадпрымальнік. — Каб гэтага не было, людзям не толькі трэба даць цывілізаваныя крыніцы рэкламы, але і штрафваць няадбасумленых рэкламадаўцаў.

У Кітаі гэтую праблему вырашылі яшчэ 30 гадоў таму — спецыялісты

Каманда, якая працуе над праектам.

пэўнай службы сачылі за няадбасумленнай рэкламай, і нумары тэлефонаў з такіх аб'яў адпраўлялі работу, які кожныя дзве хвіліны тэлефанавалі ім і паведамляў аб парушэнні закона. У выніку рэкламадаўцы проста страчвалі свой нумар тэлефона.

— Мы прапанавалі адаптаваць іх вопыт пад нашу краіну і распрацаваць абліччавую праграму, якой змогуць карыстацца нават дзеці, — кажа Дзмітрый. — Працэс будзе пабудаваны ў выглядзе гульні — дзеці будуць гуляць па горадзе праз дапамоўную рэальнасць і «лавіць» несанкцыянаваную рэкламу з дапамогай свайго смартфона.

Калі пэўны персанаж (у праграме — «Зв») «зловіць» такую аб'яву, яе фота і месцазнаходжанне адразу трапляць да прадпрымальнікаў. Тым упэўняцца, што нумар належыць таму ці іншаму рэкламадаўцу, а потым перададуць яго кантакты работу, які будзе працаваць па той жа схеме, што і кітайскі.

— Стэнды — гэта альтэрнатыўная крыніца рэкламы, якая нешта дае дзяржаве, людзям і прадпрымальнікам, а для таго, хто не разумее, мы хочам стварыць такую гульню, каб у кожным пункце Беларусі людзі захацелі дапамагчы зрабіць іх горад чысцейшым, — разважае Дзмітрый Лабковіч.

РЭСПУБЛІКАНСКІ МАШТАБ

Але трэба разумець, што распрацоўка такой гульні нямала каштуе. Дзеля таго прадпрымальнікі і вырашылі ўзяць удзел у конкурсе праектаў, які фінансуе інавацыйны фонд Мінаблвыканкама. Тым больш менавіта гэты конкурс можа даць ім магчымасць распаўсюдзіць ініцыятыву ва ўсю Беларусь.

— І гэта рэальна, але без падтрымкі дзяржавы і мясцовых улад нічога не атрымаецца, — тлумачыць прадпрымальнік. — Бізнес-план можна будзе разлічваць толькі ў тым выпадку, калі не будзе бюракратычных перашкод і з нас

не будуць браць арэндную плату. Тым больш што сёння не існуе такой стаўкі, за кошт паслугі некаторыя проста бяруць з галавы, і ён атрымліваецца касмічны. Калі дзяржава ацэніць гэты праект і яго сацыяльную ролю, то прадпрымальнікі змогуць стварыць рабочыя месцы (у некаторых гарадах абслугоўваннем стэндаў займаюцца мясцовыя жыхары. — «Зв»), дапамогуць знізіць затраты на ўтрыманне пад'ездаў, дадуць магчымасці захаваць новабудовы і павялічаць прыток сродкаў у бюджэт за кошт штрафаў. Але галоўнае тут, што наша краіна стане чысцейшай і ў насельніцтва нарадзец з'явіцца крыніца цывілізаванай рэкламы.

— Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў выказаў думку, што такія інфармацыйныя дошкі — найлепшая лакацыя для таго, каб інфармаваць насельніцтва пра неабходнасць раздзяляць адходы, — лічыць Дзмітрый Лабковіч. — Тое ж датычыцца і мясцовых улад, ЖКГ, МНС. Тыя ж цэнтры занятасці могуць інфармаваць людзей пра вакансіі, бо, як паказала практыка, гандлёвыя сеткі праз нас заўсёды знаходзілі сабе супрацоўнікаў. І канешне, хацелася б атрымаць цывілізаваны падыход у гэтым кірунку ад іх усіх.

Па падліках прадпрымальнікаў, за пяць гадоў дзейнасці праект дазволіць скааноміць больш за 900 тысяч рублёў, а 66 мільёнаў не спатрэбіцца

траціць на аднаўленне пад'ездаў, сплупоў ды прыпынкаў.

— Акрамя таго, насельніцтва атрымае якасныя інфармацыйныя паслугі, у Беларусі з'явіцца як мінімум сто новых рабочых месцаў, а дзяржава атрымае дадатковы даход праз штрафы, — лічыць Дзмітрый.

БЯСКОНЦЫ ПОШУК

Сацыяльныя праекты, як правіла, адбіраюць не толькі шмат часу і сродкаў, але і жаданне працаваць у гэтым кірунку. Але гэта зусім не перашкаджала маладой сям'і — у яе жыцці пастаянна адбываліся падзеі, якія прымушалі рухацца далей. Летас гэта была перамога ў конкурсе «Малады лідар Міншчыны», а сёння гэта конкурс інавацыйных праектаў ад Мінаблвыканкама.

— Аднойчы, калі была думка адмовіцца ад праекта, я вырашыў патэлефанаваць міністру жыллёва-камунальнай гаспадаркі і да апошняга думаў, што ўсё гэтыя прамыя тэлефонныя лініі — падман, нават не разлічваў, што міністр возьме трубку, яшчэ пералпытваў яго, ці сапраўды гэта ён, — усміхаецца прадпрымальнік. — Але міністр здзіў